

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Om de lærde Skolers Reform.

Indbydelseskrift

til

den aarlige Hovedexamen
i Borgerdydskolen paa Christianshavn,
fra 15de til 18de Juli 1844,

udgivet af

Mag. A. Hammerich,
Skolens Forstander.

Kjøbenhavn.

Kryst hos Directeur Jens Hostrup Schultz,
Kongelig og Universitets- Bogtrykker.

Om de lærde Skolers Reform.

Efter Indstilling af Directionen for Universitetet og de lærde Skoler er det ved kongelig Resolution af 9de Februar d. A. bestemt,

„at de tre Skoler: Metropolitan-skolen, Odense Cathedral-skole og Goldberg lærde Skole, foreløbigen til en Prøve gives en saadan udvidet Indrening, at Disciplene kunne bringes saavidt, at for dem den yderligere Veiledning i de i Skolerne foredragne Videnskabsfag, som hidtil ved Universitetet har været meddeelt de unge Studerende i det første academiske Halvaar, kan bortfalde; og at der organiseres en Afgangsexamen ved disse Skoler, svarende til de Fordringer, som efter en saadan udvidet Undervisningsplan ville blive at gøre til dem, der skulle anses modne til at dimiteres til Universitetet, hvilken Examen, der træder i Stedet for examen artium og anden Examen's første Prøve, bliver at afholde ved selve Skolerne og af disse egne Lærere under fornøden Control.“

At denne Reform skal iværksættes „foreløbig til en Prøve“, er i vor provisoriske Tidsalder ikke at undres over, saameget mere som der efter de hidtilværende Forhandlingers Gang ikke har kunnet danne sig nogen almindelig Mening blandt Skolemænd, endfjg nogen offentlig Mening om, hvorledes det hele Anliggende helst maa ordnes. Afskillige af de fjernere Spørgsmaal

ere ikke engang offentlig omhandlede. Det er derfor at haabe, at man før den endelige Afgjørelse fra flere Sider vil udtale sig ikke blot for og imod Reformen, men ogsaa, hvis man billigere Hovedtanken, for og imod de forskjellige Maader, hvorpaa den kan bringes til Udførelse. Idet jeg i nærværende Program finder Anledning til at fremsætte mine Anskuelser herom, maa jeg indskrænke mig til, under den Forudsætning, at den paatænkte Reform vil blive gennemført i Skolerne og ved Universitetet, at udtale de Grundsætninger, der efter mit Skjøn bør være ledende ved dens Iversættelse, og kortelig angive Motiverne derfor. Thi ved en practisk Foranstaltning er der saa mangfoldige Hensyn at iagttage, at den fuldstændige Motivering ikke er mulig uden en Udførlighed, der her vilde være paa urette Sted.

Hensigten med „den udvidede Underviisningsplan“, som den kongelige Resolution omtaler, er at give den forberedende humanistiske Dannelse større Eenhed og Sammenhæng ved at indbrage i Skolen hele den Underviisning, der betragtes som almindelig Forudsætning for academiske Studier, forsaavidt Skolen med sine Midler kan gjøre den frugtbar for Landsudviklingen. Skolens Virksomhed skal altsaa fortættets saa vidt, at de Forelæsninger i Philologi, Historie og Mathematik, hvormed Universitetet hidtil har modtaget de Studerende, kunne bortfalde. Derimod er det forberedende Cursus i Philosophi ikke stiftet til at overflyttes fra Universitetet til Skolen. Thi vel er philosophisk Dannelse en fælleds Fordring til alle Videnskaberens Dyrkere, men Sandtjen herfor begynder først at vaagne, idet man samler og overskuer den hele Kreds af Forestillinger, som det har været Skolens Opgave at klare, og paa den Tid har man saameget at gjøre med at afflutte det Gamle, at man ikke skal hændrages til en høiere Art af Erkjendelse, om denne end spiret i al Kundskab og overalt staaer i Begreb med at

udfolde sig. Man vilde derved altfor let synke Skallerne istedenfor Kernen. Desuden bør enhver ny Videnskab og navnlig den, hvis Væsen er indre Sammenhæng, fra først af helst meddeles i længere, sammenhængende Foredrag; og ligesom det er naturligere og lettere at holde Forelæsning for mange end for faa Tilhørere, for de samlede Studenter end for Smaaforsamlinger af Gymnastaster, vilde det ogsaa være vanskeligt nok at opdrive og at lønne saamange brugbare filosofiske Lærere, som der er lærde Skoler i Landet. I al Fald kan der da kun være Tale om en Underviisning i de første Begyndelsesgrunde, i Lighed med den, der i den senere Tid er indført ved tydske Gymnastier; men om Udbyttet heraf, navnlig i Philosophiens Residentsstad Berlin, hyttres Rector Zengerslev (Beretn. p. 105, jfr. p. 91) at han kun sølte sig lidet opbygget ved de Prøver af Gymnastialphilosophi, der kom ham for Die ved Afgangsexamina, hvorimod Bugge (II. p. 101) med Tilfredshed bivaanedes Underviisningen deri.

Skal nu Philosophien forblive en Universitetsvidenskab, saa opstaaer det Spørgsmaal, om de dertil hørende Fag: Logik, Psychologi, Moral og maaskee Philosophiens Historie — for ikke at tale om de filosofiske Discipliner, der ligge Gubedsstudiet nærmere — skulle ligesom hidtil studeres inden Overgangen til de adskilte Faculteter, med andre Ord: om der som hidtil skal læses til filosofisk Examen i det første academiske Aar. Man anbefaler denne Indretning dermed, at den skaffer de nys ankomne Studenter et „Musaar“, hvori de have Tid til at junde sig, imedens de under en nærførestaaende Examens Tugt fuldende den sidste Deel af Studeringerne, der er fælleds for dem alle; man frygter for, at de ville blive spidsborgerlige ved strax at gaac over til deres Probstudium. Det indsees imidlertid ikke, hvorfor det skulde være mere spidsborgerligt at studere Theologi, Medicin eller Jura end Philo-

sophi, naar Videnskaberne kun ikke behandles som Brod-
studier, det vil sige: studeres for Examiens Skyld; men jo
nærmere denne staaer for Døren, des mere nedes man til at
tænke paa den. At Studenterne for de fuldende deres academi-
ske Studier maae have gennemgaaet en filosofisk Forfole,
er naturligt; og en filosofisk Afgangsprøve er ligejaa ned-
vendig som den philologiske, der holdes efter afsluttet Skole-
underviisning. Men at Forberedelsen til den filosofiske Prøve
skal affærdiges i det første Universitetsaar, fører til en falsk
Betræktning af Philosophiens Forhold til de øvrige Videns-
skaber. Og skal man i det Aar eller Halvaar tillige nyde sin
unge Frihed, udhvile sig efter Skolens Besværligheder, over-
tænke sin Fremtid og sværme omkring i Akademis Lunde,
da kunne de filosofiske Studier let lide et Skaar, der jaa-
meget sjeldnere vil blive helet, som man vil troe at have af-
fundet sig med dem ved sin examen philosophicum. Heril
kommer, at det maa være høist trættende for de filosofiske
Docenter hvert eneste Aar at gjentage de samme Forelæsninger;
thi vel kan Læreren i en Skole undervise i samme Sag Aar
efter Aar uden at lyses, fordi han træder i personlig Berel-
virkning med sine Disciple og uafbrudt kommer til at forandre
Underviisningens Form; men dette gjælder ikke om Dozenten.
Det synes derfor rimeligt, at der hellere søges anden Sikker-
hed for at det første Aar ikke gaaer ubenyttet hen, og at der
i Overensstemmelse med Consistoriets Indstilling af 26de Mai
1838*) vedtages, „at de Studerende ved Ankomsten til Univer-
sitetet i Møglen strax gaae over til det selvvalgte Hovedstudium,
at et Studium af Philosophi (saavel som Physik og (?) Astro-
nomi), der ved nærmere Bestemmelse bliver at sætte i nøiest
mulig Forbindelse med Vedkommendes Hoved- eller Embeds-

*) See Clausen Univ. Virksf. 1837—38 S. 49.

Studium, foreskrives alle Studerende, men at saavel Valget imellem forskjellige Docenter som af Tiden til at sydselsætte sig med disse Fag bliver de Studerende overladt, dog saaledes, at der anordnes en særskilt Prøve, som maa tages en vis Tid før Embedsexamen." Forholdet vil da formodentlig ordne sig saaledes, at der hvert Aar holdes nogle Elementarforelæsninger i Philosophi, og at de yngste Studerende dele deres Collegietid mellem disse Forelæsninger og andre til Fagstudiet hørende, der enten ligge Skoledannelsen nærmere, f. Ex. Exegese, dansk Retshistorie, eller have en praktisk Betning, som Anatomi. For dem, der ikke snart kunne blive enige med sig selv om, hvilket Facultet de skulle vælge, kan der lige saa lidt gives noget almindeligt Raad, som der for deres Skysd kan træffes nogen almindelig Foranstaltning.

Naar den lærde Skole skal benytte det den tillagte Aar eller Halvaar til at fere Disciplene op paa et høiere Dannelsestrin, gjælder det mindre om at forøge Kundskabsmængden end om at gjøre den flydende og inderlig forbinde dens Bestanddele. Især maa man holde Raade med at optage allehaande Smaa-videnskaber i den Hensigt at give Dvintessentien af en Kundskab, der kan være nærende nok for dem, som ese den af dens levende Kilder, men uden det kun fylder og opblæser, saasom en litterærhistorisk Charakteristik af indens og udenlandske Forfattere, hvis Skrifter ikke ere læste. Hvad navnlig den philosophiske Underviisning angaaer, bør og kan Skolen sætte Litteraturhistorie og Antiquiteter, Archæologi og Mythologi i næreste Forbindelse med Læsningen af de gamle Glasstikere, de første desuden med Gammelhistorien, de sidste, forsaavidt Leilighed gives, med Henvisning til antike Kunstværker, saa at hine Hjælpevidenskaber meest kun tjene til hver under sin Genhed at samle det leilighedsvis indsamlede Stof og anviise det sin Plads i Oldtidens Kulturhistorie. Men til dette Brug savne vi endnu

en efter de mest læste Forfattere afskåret philologisk Encyclopædi, der deels i sammenhængende Fremstilling kunde give Grundtrækkene kort og anskueligt, deels i Form af Repertorium meddele et rigeligt Detail, hvoraf man hvert Aar kunde optage hvad der efter Omstændighederne var brugbart. — Forsaavidt der fremdeles bliver Tale om en ligefrem Udvidelse af Skolens Hovedfag, maa den fornemmelig komme det Græske til Gode. Thi Underviisningen heri bliver nu afbrudt netop som den begynder, især ved Læsningen af Homer og Herodot, at lægne den Umage, det har kostet at trænge ind i saa rig og fremmed en Sprogform; idet man maa erkjende Manglen paa Tid til at faae Løb i Sproget især ved cursorisk Læsning og vinde et dybere Indblik i den græske Litteratur og Syntax ved passende Afsnit af Thucydid, Demosthenes, Plato og Tragikerne, da erkjender man derved tillige, at den Grundvold, der er lagt, for en stor Deel bliver ubenyttet. I Historie vil man paa det øverste Trin kunne fremhæve Kulturhistorien eller en og anden for den unge Alder tiltrækkende Periode, hvortil der maatte findes passende Hjælpemidler; i Mathematik optage hvad der nu læres til anden Examen. Hvad endelig Naturvidenskaberne angaaer, kan det ikke anses for Latinskolens Sag at bearbejde dem til Skolebrug paa en Tid, da der gives Realskoler, hvis særegne Kald det er at indføre i disse Videnskaber, og som søle sig i Gjæld til Latinskolerne blandt andet for Metboden ved Underviisning i de nyere Sprog. Men saasnart der er vundet de fornødne Erfaringer for deres hensigtsmæssigste Behandling i Forbindelse med de andre Skolefag og tilveiebragt brugbare Hjælpemidler, maae ogsaa Latinskolerne ønske, skjøndt efter en mindre Maalestok, at meddele Grundtrækkene af Naturrigernes og Naturlovenes System, der hviler paa Sagttagelser og Erfaringer, som paatrænge sig ved Opmærksomhed paa den omgivende Natur. Indtil da bør man uden Tvivl nøies med at lade Naturhistorien

gjennemgaae i Underclasseerne, tildeels som Indledning til Forberedelsen.

Ligesom nu en Udvidelse efter disse Grundsætninger ikke vilde kræve synderlig Tidsaanvendelse, saaledes vilde den, hvis Forandringen blot skulde bestaae heri, heller ikke blive af synderlig Betydning. Langt mere magtpaaliggende er det at forhjælpe Disciplene til friere Naadighed over deres Kundskaber og Kandskræfter. For at fremme deres Bevægelighed paa de classiske Genmærker maa man saaledes anvende mere Tid, end almindeligt er, til cursorisk Læsning, og ved Siden af Dvælserne i at oversætte en given Text paa Latin, indføre Ojensgivelse og Udtag af en classisk Forfatter og derefter frie lauske Afhandlinger over Opgaver af antiqvarisk Indhold — naturligviis kun som Skoleøvelse; thi Latinen har ophørt at være Videnskabernes Sprog, hvor ikke gamle Fundamenter eller specielle Forhold holde Modermaalet borte.*) Ligeledes bør der lægges mere Vind paa skriftlige og mundtlige Dvælses i Modermaalet i Forbindelse med en rhetorisk Analyse af Mønstearbejder i de forskjellige Stilarter, saa at Fremstillingsevnen, der i Almindelighed staaer paafaldende langt tilbage, kan saavidt muligt holde Skridt med den ikke ringe Kundskab og Indsigt. Og naar Opgaverne til dansk Afhandling eller Foredrag, uden ligefrem at være tagne af Lærefagene, dog saaledes berøre de Forestillinger, som Skolen tildeels samtidig sætter i Bevægelse, at disse blive anvendte, samlede og befrug-

*) Det er besynderligt, at Rector Jørgensen til den foreslaaede Programudkastning med halvaadethundrede tydske Skoler klytter det Haab (i *Tyens litt. Tidsskr.* I. p. 187), at man vil sege at gjere de danske Skolers Programmer brugbare for mulige Læsere i Tydskland ved oftere end hidtil at lade dem indeholde videnskabelige Afhandlinger paa Latin, „uden hvilket de tydske Skoler ei kunne være godt tjente dermed.“

rede under mangehaande nye Combinationer, *) da ville Fremstillingsøvelserne ikke mindre virke for den aandelige Dannelses Væxt end selv kunne leve et sundt Liv. Men naar de opelstes med kunstig Varme og allermæst naar de rives ud af den Jordbund, Skolen opdyrker, da føre de kun altfor let til en Overmodenhed, som kan dræbe de haabefuldeste Spirer, eller til en sorgelig Færdighed i den Kunst at tale Meget og sige Lidet, en Kunst, der, efter de hos Bugge og Jagerslev meddeelte og af Mange anpræste Prøvearbejder at domme, bliver dreven temmelig vidt ved de tydske Gymnasier. Endelig vil der fra

*) I det jeg om Valget af Opgaver henviser til min Afhandl. „om det mundtl. Foredrag“ S. 64 ff. og S. 80 ff., skal jeg her eksempelvis anføre nogle af de Spørgsmaal, jeg i øverste studerende Klasse har opgivet til skriftlig Besvarelse, i Henhold til den tidligere eller samtidige Underviisning: „en Skilbring af Horats og hans Venner efter 1ste Bog af Brevene. — Har Virgil antaget, at Troas Mure bleve nedrevne forat Træhesten kunde flyttes ind i Byen? — Det latinste Sprog's Historie i og udenfor Italien. — Om Mundværkligheden af fremmede Ord i vort Mødermaal. — Det danske Riges Grændser til de forskjellige Lænder. — De antikke og moderne Vaaben i Forhold til Krigskunstens Udvikling. — Hvilke Begivenheder, Opfindelser og Foranstaltninger have i Midbelalderen og den nyere Tid virket for de europæiske Nationers Forbindelse til et Hele? — Afrikas Betydning i Verdenshistorien. — Hvorledes har den ægyptiske Ublændighed og det babiloniske Fangenskab indvirket paa Jødefolket? — Pilatus's Character efter Evangelierne. — Den sande Anger, oplyst ved Peters og Judas's Exempel.“ — Af friere Opgaver: „En Gesandt fra Athenienserne beder den persiske Konge om Hjælp mod Kong Philip af Mædonien. — Forholdet imellem Flid og godt Hoved. — Hvad Grund har man til ikke at troe paa Spøgelse?“ — Opgaver til mundtligt Foredrag: „Indholdet af et af Horats's større Breve, — af Livius's 5te B. 1-6 C. — Ciceros, Virgils og Tacitus's Levnet. — Udfigt over Grafenlands Historie til Alexander, til Constantinopels Erobring, til vore Dage. — Om Slavehandelen.“

disse Døvelser, hvis de ikke overdrives, og fra de øvrige af Skolen foresatte Arbejder endnu levnes de mere opvakte Disciple Tid og Kraft til selvtagne Arbejder, der imidlertid, forsaavidt de gaae i en videnskabelig Retning, baade maae kunne finde Anviisning og Tilfyn i Skolen. Med Hensyn hertil skal jeg kun minde om den Sandhed, at en Jagttagelse, vi selv anstille paa første Haand, selv om dens Gjenstand er ringe, forholdsvis ophjser og opliver langt mere, end hvad vi modtage paa anden og tredje Haand, og at man derfor har Grund til at anbefale egne sproglige og andre Smaaundersøgelser i Kilderne eller dog fortroligt Bekjendtskab med et eller andet Yndlingsfag fremfor en udbredt Læsning af Haandbøger, Grundtræk, populære Fremstillinger og lignende Hødemidler for opvoxende Dilettanter. —

Hvor meget længere Tid Disciplene ville have at tilbringe i Skolen for at blive modne til tiden saa meget hurtigere at fuldende deres Universitetsstudier, er vanskeligt at angive med arithmetisk Nøjagtighed. Naar alene det philologiske Semester bringes i Anslag, vilde det blive et Halvaar; de fleste antage, at det maa være et heelt Aar. Nødtvungent var det maaskee at træffe en saadan Bestemmelse, at det for nu studerende Disciple blev tre Fjerdingaar, ikke som Mellemproportionalen mellem et heelt og et halvt Aar, men fordi det er at haabe og altjaa ved en fremtidig Indretning at forudsætte, at Universitetet ret inart vil omlægge de academiske Semestre saaledes, at de tvende Hovedferier i Aaret, Sommerferien og Juleferien, komme til at begrænsse Semestrene istedenfor at overstjære dem. I saa Fald maatte Afgangsprøven, ligesom alt nu de private Skolers Hovedexamen, afholdes umiddelbart før Sommerferien. Man kunde aldrig ønske sin Ungdoms lykkeligste Dage en bedre Aarstid.

Hvis den forlængede Skolegang bliver benyttet efter de her angivne Grundsatninger, saa følger deraf, at der ikke kan blive

synderlig større Afstand mellem Afgangsclassen og den nærmest foregaaende, end der overhovedet findes mellem en Skoles forskjellige Classer. Man bringer det i flere Fag lidet, i Græsk og Mathematisk meget videre end hidtil; man adstiller de forskjellige Sider af den classiske Cultur, alt som man læser frem i de gamle Forfattere; man lægger mere Vind paa Fremstillingsøvelserne, hvortil man helst henter Stof fra den samtidige Underviisning. Men man meddeeler ingen Kundskab og øver ingen Færdighed, der forudsætter nogen væsentlig Deel af den foregaaende Underviisning som et færdig afsluttet Hele, ja Udvidelsen maa for en stor Deel spores allerede paa Skolens Mellemtrin; den vil formodentlig endog føre til, at man i Almindelighed begynder Underviisningen i Latin eet Aar tidligere efterat have forberedt den gennem nyere Sprog, især Tydsk, hvorved man da i Underclasserne faaer mere Plads for Historie, Geographi og Naturhistorie. Paa denne Maade begyndes, fortvættes og fuldendes Skoledannelsen under en uafbrudt organisk Fremvæxt: hvert Aar sætter Træet en ny Ring, indtil det er stort nok til at flyttes ud af Planteskolens Læ. Og ligesaa lidt som Underviisningens Gjenstand betinger et forandret Forhold, ligesaa lidt kan dens Form og Behandling gjøre det. Thi egentlige Forelæsninger egne sig ikke for en Skole, men sammenhængende mundtlig Underviisning er fuldt saa uundværlig i de nederste som i de øverste Classer, skjøndt den i de sidste kommer til at træde mere frem end i Mellemclasserne, f. Gr. naar det gjælder om at erkjende de religiøse og moralske Ideers indre Sammenhæng, en Opgave, ved hvis Løsning selv de ældre Disciple uafbrudt maae ledes og sjælben kunne bevæge sig med Sikkerhed, men som Skolen dog ikke tør unddrage sig fra, fordi der senere, naar Dannelsen er modnet og Tænkningsen skjærpet, ikke meddeles nogen systematisk Religionsunderviisning uden i det theologiske Facultet. Fremdeles maae de

daglige Arbejder, hvorved Disciplene ere active, være forud opgivne, forsaavidt de skulle beskæftige Alle og føre til et bestemt Endemaal; hvad der er opgivet maa jævnlig prøves; hvad der prøves maa ogsaa bedømmes, og Lærerens Dom maa komme til Medlærernes og navnlig Bestyrerens Kundskab, da han ikke blot skal staae Forældrene til Ansvar, men maa være vel bekendt med deres Fremgang, hvilke han om sine Tid skal erklære for modne til en højere Underviisning. At Disciplene ikke uden særlig Undskyldning maac udeblive fra Skolen eller paa anden Maade undbrage sig fra den vedtagne Skoleorden, er begribeligt. Men efter alt dette komme altsaa de almindelige Skolebestemmelser til at gjælde ogsaa for Afgangsklassen, kun med de Forandringer, der naturligt følge af den modnere Alder og det højere Dannelsesstrin, saasom en ikke skolemæssig Form for Censuren, en ugentlig Fritidag o. desl. Det Nærmere afhænger, især i Begyndelsen, af Bestyrernes og Lærernes Friindethed og rigtige Takt. Thi hvad Disciplene angaaer, tør man forudsige, at den Skole, der ikke efter tidligere Dages Sædvane staaer paa Krigsfod med sine Disciple, vil mærke allermindst til dem, der i Maret's Løb skulle aflægge det betydningsfulde Regnskab og tage Afsked med den. Kun er det i denne Henseende at beklage, at man vil indføre den nye Tingenes Orden i tre af Landets Skoler, blandt hvilke den ene ligger skraas over for Universitetet, imedens der fra alle de øvrige dimitteres til examen artium, academisk Borgerkab og Forelæsninger. Det er at friste til en utidig Sammenligning, der ikke kan bidrage til at gjøre Reformen populær hos det unge Folk, men truer med at rykke vore Locomotiver ud af Sporet.

Næst en Udvildelse af Skolernes undervisende Virksomhed gaaer Reformen ud paa at henlægge den Prøve, der giver Adkomst til academisk Borgerret, fra Universitetet til de lærde Skoler selv. Unægtelig opgiver man ikke Lidet af den Sikkerhed for at Skolerne opfylde deres Bestemmelse, og at der ved Prøven skeer Alle lige Skjel, som man hidtil har havt deri, at Prøvelsen var overdragen til Mænd, der uden at være tilbude af den enkelte Skoles Egenkærlighed eller mulige Genfædighed i Underviisningen, kunde anlægge den samme Maalestok overalt og jævnlig faae den rectificeret ved Anvendelsen. Imidlertid kan hverken en Sammenligning mellem alle Dimitterende eller en Control med Skolerne, der gaaer saa vidt som nu examen artium, med Høie paahyrdes Universitetets Professore, da den kun deelviis og middelbart er i Universitetets Interesje. Ligejaalidt kan man fortænke Skolerne i, at de ønske selv at holde Slutningsprøve over deres Disciple og give disse den character indelebilis, der ikke alene aabner dem Adgang til de academiske Høresale, men betegner, at de have erhvervet sig et Maal af classisk Dannelse, hvis Betydning overalt, hvor det kommer an paa Tankens og Talens Klarhed, er almindelig anerkjendt; at det hos os er sjeldent at gennemgaae en lærd Skole uden at være bestemt til Embedsveien, har tildeels sin Grund i, at Staten har stemplet de lærde Skoler som blotte Forberedelsesanstalter for Universitetet. Desuden er det i flere Henseender misligt, at Prøven afholdes af Fremmede, navnlig dens mundtlige Deel; thi ved den skriftlige er der neppe Andet at paaanke, end at Universitetet ikke er indrettet paa at give Spørgsmaal og rette Afhandlinger i dansk Stil og derfor omgaaes noget fremmed med denne Forretning. Men med Hensyn til den mundtlige Prøve, der netop er uforholdsmæssig fremhævet, maa man, selv uanset de Individualiteter, der let blive misforstaaede af en Fremmed, betænke, at

Dimittenderne indstille sig i en Alder, hvori man deels ikke i Reglen kan ønske dem saamegen jelskabelig Frihed, at de ikke skulde forstyrres ved at staae for en Ubekjendt, deels ikke forlange saamegen Mandmodenhed, at de strax skulde kunne gaae ind paa en fremmed Tankegang og Udtryksmaade. Det Første bringer da ofte Examinator i Uvisshed, om det er ham selv eller hans Spørgsmaal der har forvirret en undselig Examinand; det Sidste frister ham til at holde sig til Kundskabsmassen med dens Detail, istedenfor at prøve, hvorvidt Examinanden har Overblik og Herredømme derover, hvilket han ellers som Fremmed allerbedst maatte kunne afgjøre. Nagtet nu examen artium, især i Hovedfagene, bliver saaledes bejerget, at Skolerne kun have eet Middel til at sikke sig et godt Udsald, nemlig grundig Underviisning, er det let forklarligt, at Disciple og Lærere i den sidste Tid lægge formegen Vægt paa Detaillen, og da denne, under vor Mangel paa gode autoriserede Lærebøger, har et meget ubestemt Omfang, foreges herved den Spænding og Uro, Disciplene føle ved Tanken om den afgjørende Prøve, som de skulde bestaae mellem fremmede Omgivelser. Forjaaviddt endelig alle Skolers Dimittender prøves under Eet og det fagviis af de respective Profesorer, bevirker dette middelbart en Censformighed i Underviisningen, der hindrer Skolen i at benytte de givne Lærefræster med al den Frihed, som kan bestaae med dens Bestemmelse, og ogsaa i denne Retning at udpræge en bestemt Eiendommelighed. Thi der spørges, hvorvidt Examinanden i hvert enkelt Fag kan tilsvare det Forlangte, og uden at hans Forcer tilberlig kunne bringes i Anslag stilles han derefter i Sammenligning med talrige Medbejlere. Men en saadan Foranstaltning frister Skolen til at lægge for meget an paa hvad man kalder aliquid in omnibus.

Af disse Grunde kan man ønske Modenhedsprøven henlagt til selve Skolerne og da afholdt af Lærerne i Overværelse

og under Medvirkning af een eller flere Tilhøynsmænd, der paa Statens Vegne skulle paasee, at Prøven svarer til sin Hensigt og fyldestgjør de vedtagne Bestemmelser. Imidlertid vil man snart skjønne, at den mundtlige Prøve ligesaa let kan blive upaalideligere ved at afholdes af Lærerne, forsaavidt de maaskee unde deres Disciple det altfor vel, især ved Afstedsprøven, og tilmed selv ere Part i Sagen, som den kan blive paalideligere, forsaavidt de og Disciplene ere sammenvante og derfor have lettest ved at forstaae hinanden. At den fremmede Censur opgiver Udgangsspørgsmaal og af og til, dog med Barjsomhed ser hverken at fornærme eller forvirre, griber ind i Examinationen, yder ingen tilstrækkelig Sikkerhed imod Misbrug, der udspringe af et uvilkaarligt Selvbedrag — al Selvprøvelses hyppige Ledjager — og kunne være gjennemgaaende uden nogenjinde at blive paafaldende. Man henvises derfor til at fremhæve den skriftlige Deel af Prøven, hvor deslige Misbrug ikke kunne finde Sted uden vitterligt Bedrageri, der ikke kan befrygtes, og hvor en sagkyndig Censur, naar han, tildeels efter Overlæg med vedkommende Lærere, opgiver Spørgsmaalene og faaer Disciplenes egenhændige Besvarelser til Eftersyn, maa kunne danne sig en gyldig Mening om deres humanitistiske Dannelse og Modenhed for academisk Underviisning. Thi netop Dannelse og Modenhed, forsaavidt de skulle bedømmes efter en nogenlunde hurtig Prøve, vise sig tydeligst i skriftlige Arbejder, der udføres uden Bistand af Examinator og uden Forskyrrelse af Tilhørere og Tilskuere. Det vilde da være hensigtsmæssigt, om flere til forskjellige Fag knyttede Udarbejdelser i Modersmaalet, en Oversættelse fra Græsk paa Dansk med tilhørende Bemærkninger, mathematistiske Afhandlinger, maaskee en fri latinist Afhandling og en tydsk og fransk Stiil eller idetmindste en Oversættelse fra disse Sprog, bleve frejede til den latinist Stiil og Oversættelse samt Afhandlingerne i Religion og Historie, hvortil man

lidt efter lidt har indskrænket sig ved examen artium; de skriftlige Arbejder maatte rettes af Lærerne, gennemgaaes af den bestiftede Censor og derefter opbevares. Naar da den skriftlige Prøve blev saaledes udvidet, vilde den i de fleste Tilfælde bevise eller modbevise Disciplenes Afkomst til at indstille sig ved den mundtlige og offentlige Prøve, der altid afgav et velkomment Supplement til hiin og for Underviisningsvæsenets Committerede saavel som for andre Tilstedeværende et fortræffeligt Middel til at lære Skolen og dens Personale at kjende. Her vilde Underviisningens Giendommelighed baade med Hensyn til Omfang og Methode gjøre sig gjældende; saameget vanskeligere er det derfor at give bestemte Regler for denne Deel af Examen. Kun med Hensyn til det Forslag, at der skulde forelægges et ikke forhen læst Stykke af en latinist og græsk Forfatter til Oversættelse, maa jeg bemærke, at dette synes mere at egne sig for den daglige end for den heitidelige Examination og tildeels bliver overflødig ved skriftlig latinist og græsk Versjon. Og naar der i disse Sprog opgives et minimum af cursusist saavel som statarist Læsning, beregnet paa de to sidste Aars Arbejde, og altsaa i Forhold til den udvidede Underviisning Mere end hidtil (Facinus, større Partier af den attiske Litteratur o. s. v.), saa synes der at være Leilighed nok til at iagttage, hvor let Disciplene kunne finde sig tilrette.

Et andet Spørgsmaal, der griber dybt ind i Examenens Væsen og derfor maa afgjeres eens for alle Skoler, er, om der skal holdes Afgangsprøve i alle eller kun i enkelte Fag. Det Første er antydet i den kongelige Resolution, hvor det hedder, at Afgangsexamen „skal træde i Stedet for examen artium og anden Examenens første Prøve.“ Det sidste maatte blive en Følge af en efter Etatsraad Bloch's Forslag *) iværksat „Gymnasialindretning af de lærde Skoler“, hvis „Gymnasister“ skulde,

*) i Programmet for 1842.

som „et Slags yngre Studenter“, saavidt muligt stilles fra de øvrige Disciple, høre „Forelæsninger“ af Skolens Lærere tre Timer om Dagen og kun i de fem Dag, der nu foredrages i det filosofiske Halvaar ved Universitetet, prøves ved „maanedlige Examinatorier“ og forresten anvises til skriftlige Dvælses og omfattende Selvstudier; i Overensstemmelse hermed skulde en fuldstændig Prøve, lig examen artium, være afholdt for Optagelsen i Gymnasialelassen, men ligesaa lidt som Afgangsprøven, hvis Indretning ikke bestemt er omtalt, under offentlig Control. Da jeg, som det Foregaaende viser, ikke kan tiltræde dette consequent udfastede og derfor lærerige Forslag, men meget mere maa antage, at det vilde føre til en Frihed, der er værre end Fangenskab, en Slagren efter Frihed som Fuglens, naar den er sluppen ud af sit Buur og kun ved en Traad om Venet hindres i at flyve til Skoven — saa skal jeg deraf blot laane den Tanke, at en væsentlig Deel af Prøven kunde afgjøres ved den Examen, der giver Afgang til øverste Klasse, saa at den endelige Afgangsexamen mere kom til at angaae det sidste Aars Fremgang end Udbyttet af hele Skoleundervisningen. Der vilde heraf følge, at man i det sidste Skoleaar ikke kom til at repetere den „store Lectie“, som man har læst i hele sin Skoletid, og som det kan være ængstligt at see for sig i een Masje. Men det er let at indsee, at jo større og vigtigere Partier af Undervisningen man afslutter i næstøverste Klasse, des mere isolerer man den øverste fra Skolens Organisme; jo mere man factisk gjør Optagelsen i øverste Klasse til Vendepunktet paa den lange Bane fra Indtrædelsen i Skolen til Udtrædelsen, des mere ville Disciplene i det sidste Aar troe at have vendt Skolen Ryggen eller sukke efter at gjøre det. Og hvad har vel al fornødig Tale at betyde imod en lille factisk Foranstaltning. Hvad nu ogsaa den nys omtalte Examenlæsning angaaer, er Reception i og for sig et fortrinligt Middel til at samle og forbinde det Beslægtede, især da Fagundervisningen i en Skole

maa udstykkes i saa ugentlige Timer; og naar den itide er foretagen succesfult, efterjom man har gennemgaaet et større Værk af en Forfatter, et Afsnit i Religion, Historie eller Mathematik, vil hiin store Repetition, hvorved man endnu engang seer ud over den Wei, man langsomt har tilbagelagt, gjenkalder sig de mangfoldige Indtryk, man har modtaget, og sammenjmelter dem til eet stort Indtryk, netop egne sig for det sidste Skoleaar. At der imidlertid ved Afgangsprøven i de gamle Sprog, ligesom nu ved examen artium, ikke skulde fordrø Mere, end hvad der var gennemgaaet i de to sidste Aar, og at man saalidt som muligt skulde lade Hjælpevidenskaberne emancipere sig, er tidligere bragt i Forslag. Heller ikke maa det oversees, at Kundskaberne i disse den lærde Skoles Hovedfag og den øvrige Viden, der lidt efter lidt har sammenhobet sig, i det sidste Aar ville tynde og ængste mindre, naar Afgangsprøven bliver afholdt i Skolerne selv. Alligevel kunde Disciplene bevæge sig endnu friere, hvis de ligejaavel paa Skolens sidste som paa dens tidligere Hvilepunkter (hvor f. Ex. Naturhistorie og det latinske Sprogs Formlære lægges tilføde) havde aflagt endeligt Regnskab for jaadanne Dele af Lærefagene, som de beholde i Form af Forudsætninger for anden Indsigt, men ikke komme til at opfatte paa nogen ny Maade eller i videre Omfang, og som alligevel have et Detail, der maa huskes. Saaledes forholder Bibelhistorie sig til Religionslæren, den politiske Geographi til Historien, Arithmetik og Geometri til den høiere Mathematik. Det vilde da være en ønskelig Rettelse, om de østlige Fag Aaret iforveien bleve fuldstændig opgivne og kun leilighedsvis gjordes til Gjenstand for det sidste Aars Undervisning og for Afgangsprøven. Andre Fag, hvori man i det Aar snarere bringer det til større Færdighed end til dybere Indsigt, saasom de levende Sprog, kunde maastee ubelædes ved Prøvens mundtlige Deel.

Da der baade for Eenheds og Sammenlignings Skyld til en vis Grad bør gjøres lige Forordninger til alle udvidede Skoler, kunde man ønske den fælleds skriftlig Afgangsprøve, ibetmindste indtil den paatænkte Reform ikke blot er gennemført overalt, men har vundet Fasthed og Anerkjendelse. Men skulde der findes uhenigtsmæssigt at lade alle Landets Skoler holde skriftlig Prøve med samme Opgaver og altsaa til samme Tid, skøndt hver i sit Hjem, burde dette dog skee hvor ingen locale Hensyn staae i Veien. Naar saaledes den Tid kommer, at der i Hovedstaden findes flere udvidede Skoler med Rettighed til at holde Afgangsexamen — og jeg skal i sin Tid ikke undlade at gjøre de fornødne Skridt for Borgerdybskolen paa Christianshavn — saa vil det ligesaa meget være i det offentlige Tilsyns som i de jevnsteds virkende Skolers Interesse, at deres Candidater samles paa et neutralt Terrain for at besvare de samme Opgaver under samme andre Betingelser, omtrent ligesom nu ved skriftlig examen artium. Kun den mundtlige Deel af Prøven bliver da at afholde i Skolerne selv af deres egne Lærere, men offentlig og under det beskikkede Tilsyn. At Privatister maae underkaste sig fuldstændig Examen ved en af de kongelige Skoler, er vel en Selvsjelge; men ligejaaligt som privat Dimission bør begunstiges, kan det være rigtigt at træffe Foranstaltninger, som ville gjøre det næsten umuligt for et ældre Menneske at bestemme sig til Studeringer.

Der kunde opkastes det Spørgsmaal, om Almeenligheden i den lærde Republik kan tillade, at der indrommes Skoler, hvis Bestyrere og Lærere ikke ere Statens Embedsmænd, altsaa navnlig private Latinskoler i Hovedstaden, den samme Rettighed til at holde Afgangsprøve, som vil blive de kongelige Skoler til Deel. Thi medens de ere mindre afhængige af Regjeringen, ere de mere afhængige af Publikum, der, som Erfaring viser, ikke altid forstaaer sine Interesser.

Det er at forudsæe, at en og anden Privatskole enten kan nedlade sig til Spilsfægterier, maaskee for at glimre, maaskee for at redde et maadeligt Subject, eller kan blive falskelig beskyldt for at gjøre det; i det første Tilfælde stæer der Uret mod Næsten, i det andet mod den selv; men i begge Tilfælde stæer der Uret. Deslige Betænkelsigheder kan man ingenlunde nægte Gysbighed. Men man tør ikke oversee, at ogsaa kongelige Skolers Lærere kunne være Stakler og f. Ex. falde i den Fristelse at ville vise sig for den heitbetroede Mand, der er en opmærksom Sagtager af deres Disciple. Dog andre og ædlere Hensyn have allerede anbefalet en Form for Afgangsprøven, der kun lader lidet Spillerum for saadanne Ekrobeligheder. Naar efter ovenstaaende Forslag den skriftlige Deel af Prøven, som bedst egnet til Modenhedsprøve, bliver betydelig udvidet og foretages med kongelige og private Skolers Candidater under Et, synes Universitetet allerede herved at være saavidt sikket, at det uden synderlig Fare kan indremme dem, der bestaae denne Prøve, Ret til at høre Forelæsninger og til i sin Tid at underkaste sig de academiske Prøver. Men derhos vil det i Hovedstaden ikke være vanskeligt, om fornødent synes, at skærpe det Tilsyn, der fra Statens Side bliver at føre med den mundtlige Prøve. Og at den, som allerede nu de fleste Skolers Hovedexamina, afholdes offentlig, at Skolerne, hvad Ophævelsen af examen artium, deres Krafsmaaler, vil gjøre saameget nødvendiger, aflægge aarlig Beretning om Underviisningens Tilstand, Lærekrafterne o. s. v., at de gennem Disciple, Foreldre, Lærere staae under offentligt Tilsyn, det er ingen ringe Betryggelse ved Skoler, der afhænge af den offentlige Tillid, som maaskee kan vindes, men ikke bevares uden alvorlig og redelig Færd. Da det desuden er Afgangsprøvens Bestemmelse at give Adkomst til academisk Borgerstab, og en Privatmand som saadan ikke kan indstille til en offentlig Rettighed, maa

den private Skolebestyrer, hvis han ønsker Indstillingsret, erhverve sig en særegen Bevilling af Underviisningsvæsenets Bestyrelse, der maa fordrø gyldig Hjemmel for, at han ikke selv er fremmed i det Videnskabens Nige, hvori han skal vise Andre Vej.

Vi ville prøve Sagen fra en anden Side. Sæt at det blev de udvidede Privatskoler paalagt at sende deres Disciple til Afgangsexamen ved Metropolitan-skolen. Man vilde da opleve det Særly, at det Offentlige førte Control gjennem en fideordnet, ja en concurrerende Anstalt. Man vilde ikke blot, hvad der nu paaankes ved examen artium, see Fremmede examinere, men Fremmede, der selv undervise paa lige Trin i de samme Fag, og allerede derved ere langt mere hilsede i en bestemt Forestillingskreds og en bestemt Udtryksmaade end Examinatorerne fra Universitetet, der tilmed staae i et ganske andet Forhold til Videnskaben og blive alsidige ved Berørelsen med saa mange forskjellige Skolers Candidater. Man vilde see de øverste Classers Disciple supplere den Veiledning, som deres egen Skole kunde yde, ved et Selbstudium, der lod Notebøger fra Metropolitan-skolen gjælde som autoriserede Lærebøger. Det var isandhed saa ulige Vilkaar for den kongelige Latinskole og de private, at man ikke kunde fortænke disse i, om de ikke ønskede at oprette en høiere Klasse, der i ethvert Tilfælde vil koste Oprofferser. Deraf blev Folgen, at deres Disciple enten maatte søge Tilflugt i private Manuductionsanstalter eller at Metropolitan-skolen maatte aabne sig for dem. Men hvad blev der da af den roligt fremskridende, inderligt sammenhængende Underviisning, hvortil Skolereformen har aabnet os Udsigt? Og hvorledes vilde Metropolitan-skolen finde sig tilrette med de nye Kulde af halvvoorne Stifsborn, som hverken havde lært at lyde, elske eller forståa den? Dog hermed vilde det neppe beroe for de private Skoler, hvis Staten, ikke i Ord men i Gjerning,

nægtede dem sin Tillid og underkastede dem Betingelser, som maatte berøve deres Disciple den Tryghed, de andensteds kunde føle. De vilde opløse sig i flere eller færre Forberedelsesclasser, som dygtige Mand vilde tage i Betænkning at forestaae, Privatdimissionen vilde tage Overhaand i Hovedstaden, og for at gjere Ende paa dette Uvæsen maatte Staten oprette nye Skoler for offentlige Midler. Saaledes havde da vort Underviisningsvæsen mistet en Klasse af Skoler, hvis særegne Betydning ikke tør miskjendes. Thi den Genhed og Bevægelighed, som kan følge af, at een Mand, hvis Velsærd er uadskillelig fra Skolens, styrer alle dens Anliggender, selv vælger sine Medarbejdere uden Hensyn til Examenscharakter eller Anciennitet, kun at de virke til Bedste for Skolen, i Forening med dem bestemmer Underviisningens Gang, Methode og Apparat uden at styre det Uforsøgte, der hurtig kan indføres og hurtig affaases, denne Eiendommelighed sætter de private Skoler istand til at gjere sig velfortjente af det offentlige Skolevæsen, især naar dette af en eller anden Grund er geraadet i Stillestand. At de hidtil have gavnet i denne Retning og ikke mindre opfyldt deres almindelige Bestemmelse som Underviisningsanstalter, er beviisligt og anerkjendt. Men derfor kan man ogsaa være ganske rolig for deres Fremtid. —

Ligesom nu Henlæggelsen af Universitetets examen artium og philologicum til Skolerne, uden at volde Rystelser i vort lærde Underviisningsvæsen, meget mere vil omdanne det saaledes, at det bedre end hidtil svarer til sit Niemod, saaledes vil den ogsaa gribe ind i mangfoldige fjernere Forhold, som have formet sig efter den bestaaende Indretning. At med examen artium en af de Anstødsstene, der have holdt de fiesvigste Skolers Dimittender borte fra Kjøbenhavns Universitet, bliver ryddet tilside, er en glædelig Udset. Blandt Anliggender, der ikke selv kunne lægge sig tilrette, vil jeg som Exempel nævne For-

delingen af Universitetets Beneficier. Thi hvor eensartet og omhyggeligt Tilfyn der end føres med Skolernes Afgangsprøve, kan den ikke længer afgive en paa alsidig Sammenligning grundet Dom om Examinanderne, lig den, der nu uddrages af Characterlisterne ved første og anden Examen. Det Vidnesbyrd, der medbringes fra Skolen, vil derfor ofte lade Universitetet i Tvivl om de Paagældendes Udkomst til at understøttes ved dets Midler, og som det videnskabelige Samfundsliv især i de større Faculteter er bestaaffent, kan hverken Studenternes gjensidige Bekjendtskab, der paa en smuk Maade gjer sig gjældende i Selskabet Philadelphia, eller deres tilfældige Bekjendtskab med en eller anden Universitetslærer udelukke Trangen til udbortes Beviisligheder. Men at det vil blive af stor Betydning for det academiske Liv, om man her nærmest vil lægge Vægt paa den corporlige Tilstedeværelse ved Forelæsninger, eller stille bestemte Fordringer ved Examinatorier og Skriveøvelser, eller knytte visse Stipendier til Præloppgaver, Disputationer*) og andre academiske Væddekampe, behøver ingen Udvikling. Mangfoldige Forhold maae saaledes i sin Tid ordnes paa en ny Maade. Men fremfor Alt maa det afgjøres, hvorvidt og hvorledes Underviisningen i Skolerne skal udvides, under hvilke Former og i hvad Omfang Afgangsprøven skal afholdes, fortsagt hvorledes man helst her ordne de Forhold, der ere berørte i nærværende Afhandling. Og derom ere Meningerne uden al Tvivl deelte; idetmindste er der megen Strid mellem de Forslag og Ytringer, der have seet Lyset. Det synes derfor at være et billigt Ønske, hvad der vistnok er et almindeligt Ønske, at Bestyrelsen for vort lærde Underviisnings-

*) naturligvis under den Forudsætning, at det aldeles forsømte Disputationsvæsen vil faae en tilsvarende Udvikling (jfr. Om det mundtl. Forebr. 3die Afsnit).

væsen maatte have fattet den Beslutning, at der ikke skal anstilles Forsøg, der vil sige: gjøres Begyndelsen med den ubvirkelige Undervisning, som om det var et Uuligende, der vedkom de Mænd, der først skulle sætte det i Værk, men ikke vedkom dem, der vente paa at gjøre det. Thi her er Begyndelsen baade den mest afgjørende og den vanskeligste Deel af Opgaven, og denne Opgave er den vigtigste og vanskeligste, der længe er stillet de lærde Skoler. Saavidt vides er der i sin Tid indhentet Betænkninger fra flere Skolemænd. Men en Bøtoring uden Discussion er en ufuldkommen Form for Raadgivning, og man tør derfor antage, at det kun har været Hensigten at prøve Sagkyndiges Stemning, henlede deres Opmærksomhed paa en saadan Reform og foreløbig drage sig et og andet Bink til Nytte. Først naar Sagen er saavidt fremmet, at de nærmest Vedkommende (de tre navngivne Skolers Rectorer) have drøftet og udkastet en bestemt Plan, er der tilveiebragt et Grundlag for raadgivende Forhandlinger. Der er altsaa i hvad der hidtil er skeet ingen Grund til at opgive Haabet om, at deres Plan, forinden den vedtages, vil blive offentliggjort, og at den derefter vil blive forelagt en Forsamling af Mænd, hos hvem man, foruden Dannelse og Humanitet, kan forudsætte levende Deeltagelse og iicrsidig Sagkundskab, altsaa navnlig de lærde Skolers Bestyrere og Overlærere og Universitetets Profesorer, forsaavidt de have Forretninger ved første og anden Examen. Naar Grundsaetningerne for de lærde Skolers Reform have gjennemgaaet en saadan Forsamlings Prøvelse, da er Reformen forberedet paa den Maade, der svarer til dens gjennemgribende Vigtighed, og kan i den Skikkelse, som Overbestyrelsen maatte vedtage, forsøges i tre af Landets Skoler paa de øvrige Vegne.

Efterretninger om Borgerdydskolen paa Christianshavn.

Juli 1844.

Efterat jeg fra samtlige Lærere havde indhentet skriftlige Forslag om, i hvilket Omfang og efter hvilke Grundsætninger Underviisningen af dem skulde meddeles i indeværende Skoleaar og dermed tildeels i de følgende, samlede vi i Aarets første Maaneder paa 11 Faglærermøder: 4 om de gamle og nyere fremmede Sprog, 1 om Religion, 1 om Historie og Geographi, 2 om Mathematik og Naturvidenskabene, 1 om Skrivning og Tegning og tilsidst 2 om Modersmaalet. Foruden at Læreplanen saaledes blev aftalt, udvæledes der paa disse engere Møder imellem de nærmest samvirkende Lærere Bemærkninger om forskellige Misbrug, Savn og Vanskeligheder ved Underviisningen, som des lettere kunne ventes afhjulpede. Som Uddrag af Forhandlingerne sammenskrev jeg en detailleret Oversigt over de beslegtede Fags Behandling med Hensyn til Apparat, Omfang og Methode under deres Fremskriden gennem de forskjellige Classer; denne Underviisningsplan blev fremlagt i December paa et af de almindelige Lærermøder.

Den i forrige Aars Program omtalte Indretning med Classelærere traadte i Kraft i November Maaned og har i de fleste Classer ligesaa lidt været uden Betydning, som den nogenstunde har givet Anledning til Ubehageligheder.

For Juleferien afholdtes skriftlig og mundtlig Skrivprøve i de 3 øverste studerende og de 2 øverste Real-Classer. Den mundtlige Prøve foretoges med ibetmindste 3 Fag, eet af

hver Gruppe. Da det blev betragtet som Disciplenes egen Sag at repetere til denne Examen, led Underviisningen ingen videre Standsning.

Angaaende Lærefagenes Fordeling henviser jeg til den efterfølgende Tabel og skal kun tilføje, at i 3die A, 2den B og 2den A den græske Formlære indøves ved jevnlige Stiiløvelser, at Hebraisk i 2den A læses af Alle og at *Historie* ikke blot har faaet 1 Time tillagt i 2den B og 3die B (hvor der ikke begyndes paa noget nyt Lærefag), men allerede i den øverste af Underklasserne, nemlig 4de Real, gjøres til Gjenstand for en indledende Underviisning, idet Læreren i Dansk, Hr. Krosging, anvender 2 Timer om Ugen til at fortælle den nordiske Sagnhistorie (efter L. Müller), som Disciplene saaledes lære uden Bog ved at høre og gjenfortælle. En saadan Gjenfortællen giver dem tillige den for deres Alder bedst passende Dvølse i sammenhængende Foredrag. I øverste Realclasse er 1 ugentlig Time flyttet fra Gymnastik til Tegning, 1 fra Fransk til Tydsk. Efterat vi (s. forrige Aars Program) ere blevne enige om at lægge Tydsk og ikke Dansk til Grund for Sproguddannelsen i Realklasserne, blive Disciplene, der allerede i 4de Realcl. ere indførte i Grammatikkens Grundbegreber, nu i 3die Realcl. jevnlig øvede i tydsk Stiil. Ved i længere Tid at anvende alle 6 Timer om Ugen til Stiil have de faaet en Forestilling om Formernes Betydning og en Sikkerhed i at kende og bruge dem, som betydelig vil lette deres videre Fremgang.

Til den Maanedsexamen, jeg i de tre øverste Realclasser holder stiftet over forskellige Fag, er iaar føiet en fast Maanedsprøve i Rettskrivning, Regning og Skjønkrift; Charactererne herfor gjælde dobbelt.

Det vil af Timetabellen sees, at foruden Forberedelsesclassen og 5te B ogsaa 5te A har haft to ugentlige Sangtimer i den almindelige Skoletid. Ved Dvøelserne i fleerstemmig Sang, hvori henimod halvhundrede Disciple fra de ældre Classer

have deeltaget under Hr. Grølevs Vejledning, er i Aarets Løb foruden nogle Canonis indøvet forskjellige Folkesange, Bellmannske Viser og Sange af Mozart, Weber og Weyfe. Af og til har der været Sang i Skolegaardens mellem Timerne.

Ved Disciplenes Fordeling i Begyndelsen af Skoleaaret var der for 4de Realklasse, en Klasse, der pleier at være i Aarets Løb, et Antal af 22 (nu 29) Disciple, altsaa for mange til een samlet Klasse og for faa til to særskilte Afdelinger. Dette bragte mig paa at forsøge en halv Soudring, halv Forening, der blev saaledes iværksat, at begge Afdelinger, A og B, have lige dygtige Disciple, samme Lærere og ligemange Timer i alle Fag. I Religion og Naturhistorie ere de adskilte, i Geographi, Tegning og Gymnastik samlede; ogjaa i Skrivning vare de en Tidlang samlede i alle 5 Timer, men nu kun i de 2. I Dansk have de 3 (i Begyndelsen af Aaret 4) Timer sammen, 5 (før 4) hver for sig; i Tydsk, Fransk og Regning 1 (før 2) sammen, 3 (før 2) hver for sig; Timerne med den særskilte Afdeling anvendes især til specielt at undervise og examinere de Enkelte, Timerne med den samlede Klasse til at anstille sammenlignende Prøvelse, desuden til Fortælling, Dictat og Andet, hvori ligejaa godt Mange som Faa kunne tage Deel. Ved denne Fordeling, der iaar synes at have virket velgjørende baade paa Flid og Opmærksomhed, men endnu ikke har naaet sin Prøve, da den, saavidt mig bekjendt, ikke før er forsøgt uden væsentlige Forskjelligheder, opnaaes blandt Andet, at Rappelysten ikke ubelukkende bliver en Rivalisation mellem de Enkelte; ved den maanedlige Omflytning sammenlignes derfor begge Afdelingers Disciple under Eet, og paa Hovedlisten, hvor de ordnes efter deres Nummer i den samlede Klasse, betegnes, hvilken Afdeling de tilhøre.

Sidste Gſteraar dimitteredes til Universitetet:

- 1) J. J. J. Lind, Son af Hr. Skolelærer Lind paa Ghhvn. Hovedch. laudabilis.
 - 2) M. V. Gram, Sen af Hr. Forvalter Gram. Hovedch. laudabilis.
 - 3) D. P. Schwensen, Sen af Hr. Kammerraad Schwensen ved Nakſtov. Hovedch. laudabilis.
 - 4) S. E. Sæborg, Sen af Hr. Stomagermester Sæborg i Kbhvn. Hovedch. haud illaud.
 - 5) C. S. Giesſing, Son af afg. Fuldmægtig Giesſing. Hovedch. laudabilis.
 - 6) M. Magesen, Son af Hr. Statsraad, Bankdirecteur Magesen. Hovedch. laudabilis.
 - 7) C. Ibsen, Sen af Hr. Regimentschirurg Ibsen, Conservator ved det chirurgiſke Academi. Hovedch. laudabilis.
 - 8) M. Faſting, Sen af Hr. Juſtitsraad, Byfoged Faſting i Nakſtov. Hovedch. laudabilis.
 - 9) C. E. Hall, Sen af afg. Lieutenant, Bødfermester Hall. Hovedch. laudabilis.
 - 10) C. V. Sørensen, Sen af Hr. Brygger Sørensen i Kbhvn. Hovedch. laudabilis.
 - 11) V. E. M. Peterſon, Sen af Hr. Juſtitsraad Peterſon i Kbhvn. Hovedch. laudabilis.
 - 12) P. Leſolii, Sen af Hr. Uritefræmmer Leſolii paa Ghhvn. Hovedch. laudabilis.
 - 13) P. P. C. F. Mourier-Peterſen, Sen af afg. General-Krigscommiſſair Mourier-Peterſen. Hovedch. laudabilis.
 - 14) E. T. M. Holm, Sen af Hr. Holm, kongelig Skueſpiller. Hovedch. haud illaud.
 - 15) S. C. Fiſcher, Sen af Hr. Navigationslærer Fiſcher i Kbhvn. Hovedch. haud illaud.
-

I dette Skoleaar udgik af 1ste Realclasse med Ho-
 caracteer Meget godt? ved sidste Hovedexamen i denne Classe:
 C. M. Tuxen, Søn af afg. Capitain Tuxen i Søetaten.

Disciplene, som ijsor vare 267, ere nu 262, (142 i de
 studerende Classer og 120 i de iftestuderende Classer).

De ere fordeelte i følgende 15 Classer:

1ste studerende Classe har 17 Disciple.

2den	—	—	A	—	17	—
—	—	—	B	—	22	—
3die	—	—	A	—	22	—
—	—	—	B	—	24	—
4de	—	—	A	—	21	—
—	—	—	B	—	19	—
} *)						
1ste Realclasse	—	—	—	—	9	—
2den	—	—	—	—	11	—
3die	—	—	—	—	15	—
4de	—	—	A	—	15	—
—	—	—	B	—	14	—
} **)						
5te	—	—	A	—	18	—
—	—	—	B	—	21	—
Forberedelsesclassen	—	—	—	—	17	—

*) Disse to Classer ere fideorbuede.

***) Om disse 2 fideorbuede og tildeels forenede Classer j. ovenfor.

Lærefagene's nuværende Fordeling.

Studerende Classer.	1.	2A.	2B.	3A.	3B.	4A.	4B.	Timer ialt.
Latin	11	11	10	11	10	11	11	75
Græsk	5	5	5	5	.	.	.	20
Hebraisk	3	2	5
Dansk	2	2	2	2	3	3	3	17
Tyds	1	2	2	2	2	2	2	13
Fransk	2	2	2	2	4	4	4	20
Religion og Bibelhistorie	3	2	2	3	3	3	3	19
Historie	3	2	3	2	3	2	2	17
Geographi	2	2	2	2	2	2	2	14
Mathematik og Regning	4	5	5	4	4	4	4	30
Regning	1	1	1	3
Skrivning	1	1	2	2	2	8
Gymnastik og Svømning	.	1	2	2	2	2	2	11
	36	36	36	36	36	36	36	252

Realklasser.	1R.	2R.	3R.	4R. a.	4R. b.	5R. a.	5R. b.	Forb.	Timer ialt.
Dansk	3	3	4	8	8	10	10	10	56
Tyds	4	5	6	4	4	4	3	.	30
Fransk	3	4	4	4	4	.	.	.	19
Engelsk	4	3	2	9
Religion og Bibelhist.	2	2	2	3	3	3	3	.	18
Historie	2	2	3	7
Geographi	2	2	2	2	2	2	3	.	15
Mathemat. og Regning	8	7	4	4	4	4	4	6	41
Naturhistorie	2	2	2	2	2	.	10
Naturlære	2	1	3
Regning	2	2	2	2	2	2	2	.	14
Skrivning	3	3	3	5	5	5	5	6	35
Gymnast. og Svømning	1	2	2	2	2	2	2	2	15
Sang	2	2	2	6
	36	36	36	36	36	36	36	26	278

Skolens Lærere ere for nærværende Tid:

- M. Hammerich**, Mag. art. og Cand. theol., Forstander for Skolen siden 12te Dec. 1842; underviste i Latin i næstøverste Klasse 1831 og 1833; Lærer i øverste studerende Klasse i Dansk siden August 1841 og i Latin siden Dec. 1842, i øverste Realklasse i Dansk siden April 1844; har 10 Timer ugentlig.
- Hr. C. Svenningsen**, Cand. phil., Inspecteur ved Skolen siden 1ste Aug. 1832, Lærer siden Foraaret 1824, underviser i Mathematik i 1ste, 2den A, 2den B, i Regning i 4de studerende B og i Latin i 3die A; har 29 Timer ugentlig.
- Hr. J. F. Dreboldt**, Cand. juris, Copiist i Hof- og Stadsretten, Lærer siden 1ste August 1826, underviser 25 Timer ugentlig i Tydsk gennem alle Classer undtagen 1ste, 3die og 4de Realklasse.
- Hr. L. U. Krossing**, Cand. phil., Cantor i Citabellet, Lærer siden 1ste October 1828, underviser 4de Realklasse A og B og 5te Realklasse B ugentlig 23 Timer i Dansk.
- Hr. O. C. Borch**, Cand. phil., Lærer siden August 1830, underviser i Fransk gennem alle Classer undtagen 1ste Real-klasse, og har saaledes 35 Timer ugentlig.
- Hr. L. J. Wagtmann**, Cand. theol., Skolens Bibliothekar siden Jan. 1831, Lærer siden Jan. 1832, underviser 24 Timer ugentlig i Religion i de 5 øverste Realclasser, og i Mathematik og Regning i 3die studerende Cl. A og B og 4de studerende Cl. A.
- Hr. Leopold S. S. Jørgensen**, Cand. phil., Lærer siden Martz 1832, underviser 17 Timer ugentlig, i Dansk i 5te Real-klasse A og i Geographi i de 4 nederste Realclasser.

- Hr. N. P. Keith, Cand. phil., Lærer siden 1833, deeltager i Inspectionen fra Febr. 1843, underviser i Mathematik og Naturlære i 1ste og 2den Realclasse, i Dansk i 2den og 3die Realclasse, i Regning i 5te Realclasse A og B og Forberedelsesclassen; har 33 Timer ugentlig.
- Hr. C. F. Funch, Cand. phil., Lærer siden Mai 1834, underviser 2den B og 3die B i Latin samt 2den B i Skrivning, 21 Timer ugentlig.
- Hr. P. V. Kaasch, Handelsbogholder, Lærer siden April 1834, underviser 17 Timer ugentlig de 5 øverste Realclasser i Regning.
- Hr. Fredr. D. Jørgensen, Cand. theol., Lærer siden Mai 1835, underviser 26 Timer ugentlig de 4 nederste studerende og de 5 mellemste Realclasser i Skrivning.
- Hr. G. A. Müller, Lærer ved Landcadetacademiet, Lærer her ved Skolen siden August 1837, underviser 23 Timer ugentlig de studerende og de tre øverste Realclasser i Geographi samt 1ste Realclasse i Skrivning.
- Hr. C. V. Kimestad, Cand. phil., Lærer fra November 1838, underviser nu 7 Timer ugentlig de tre øverste Realclasser i Historie.
- Hr. K. Th. Senger, Cand. theol., Lærer siden Jan. 1840, opholder sig for Tiden i Ublaudet. For ham vicariere indtil næstkommende Septbr. Hr. Chr. A. Winther, Cand. theol., der 9 Timer ugentlig underviser de tre yngste studerende Classer i Religion, — og Hr. P. O. Boisen, Cand. theol., der 4 Timer ugentlig underviser 5te Realclasse A og B samt Forberedelsesclassen i Sang.
- Hr. Hans P. L. Petersen, Stud. theol., Lærer siden August 1840, underviser 17 Timer ugentlig 1ste, 3die og begge Afdelinger af 4de Realclasse i Lydst.

- Hr. G. P. L. Siftaine, Cand. phil., Lærer siden Mai 1841, underviser 12 Timer ugentlig de tre øverste Realclasser i Engelsk og 1ste Realclassse i Fransk.
- Hr. S. Breinholm, Cand. theol., Lærer siden August 1841, underviser 6 Timer ugentlig 5te Realclassse A og B i Bibelhistorie.
- Hr. Vilh. Lund, Cand. phil., Lærer siden August 1841, underviser Forberedelsesclassen i Dansk, Læsning og Skrivning samt 5te Realclassse B i Skrivning og Tegning, og har saaledes 21 ugentlige Timer.
- Hr. Krarup = Hansen, stud. polyt., Lærer siden Jan. 1842, underviser de 5 nederste Realclasser 10 Timer ugentlig i Naturhistorie.
- Hr. G. K. Zoffmann, Architect og Kobberstikker, Lærer siden Marts 1842, underviser 13 Timer ugentlig i Tegning.
- Hr. Pastor Marcemann, i 1829 til 1831 Lærer i Religion og Dansk, underviser siden August 1842 4de studerende Classse A to Timer ugentlig i Historie.
- Hr. Fred. Zeise, Cand. theol., Lærer siden August 1842, underviser yngste Afdeling af 1ste studerende Classse i Hebraisk og 4de studerende Classse B i Latin, og har saaledes 14 Timer ugentlig.
- Hr. C. Berg, philol. cand., Lærer siden October 1842, har 15 ugentlige Timer i Græsk i 2den A, 2den B og 3die A.
- Hr. J. Mygdal, Cand. theol., Lærer siden Febr. 1843, underviser 1ste studerende Classses ældste Afdeling og 2den studerende Classse A fem Timer ugentlig i Hebraisk.
- Hr. Chr. Ristow, philol. stud., Lærer siden April 1843, underviser 11 Timer ugentlig øverste stud. Classse i Latin og Græsk.

- Hr. Rudolf Møller, philol. stud., Lærer siden April 1843, underviser 2den studerende Klasse A 11 Timer ugentlig i Latin.
- Hr. C. C. Brix, Cand. theol., Lærer siden August 1843, underviser alle studerende Classer, undtagen 4 A, i Historie, 15 Timer ugentlig.
- Hr. E. Christiani, Cand. theol., underviser siden April 1844 4de studerende Klasse A 11 Timer ugentlig i Latin.
- Hr. F. L. Høedt, Stud. theol., underviser siden April 1844 15 Timer ugentlig de studerende Classer, undtagen 1ste, i Danst.
- Hr. L. Gude, Cand. theol., Lærer siden Juni 1844 i Religion i de 4 øverste studerende Classer, har 10 Timer ugentlig.
- Sangundervisning meddeles to Timer ugentlig efter den egentlige Skoletid af Hr. Em. Erslev, Cand. phil.
- Undervisning i Gymnastik og Svømning, der optager 22 Timer om Ugen, meddeles af Hr. Scheer, Hr. Holz og Hr. Reinvaldt.
- Undervisning i Dands er i Wintermaanederne meddeelt af Hr. Krigssekstior Berg, Lærer ved Landcadet-Academiet, i 10 Timer om Ugen udenfor den egentlige Skoletid.

Næste Aar ville følgende Lærebøger blive benyttede.

Forberedelsesclassen.

Hjortés danske Børneven (3die Udg.)

5te Realclassse.

Hjortés d. Børneven (3die Udg.) Krosfjings poet. Læseb.
1ste Deel. Sammes Opgaver til Dvølse i Stiil (2den Udg.)
Hallagers tydske Læsebog fra 1840. Luthers lille Katechismus.
Herslebs mindre Bibelhistorie. Sagens hist. Psalm. G. A. Müllers
Begyndelsesgrunde i Geogr. Et Atlas. Kroyers Naturhist.

4de Realclassse.

Hjortés d. Børneven. Krosfjings Schema til dansk Gram-
matik (3die Udg.). Sammes poet. Læseb. 1ste Deel. Sammes
Opgaver til Dvølse i Stiil. Hallagers t. Læsebog fra 1840.
Vorrings Manuel de langue française (4de Udg.) Herslebs
mindre Bibelhist. Valles Læsebog. G. A. Müllers Begyndel-
sesgrunde i Geogr. Et Atlas. Kroyers Naturhist.

3die Realclassse.

Hjortés d. Børneven. (2den Udg.). Krosfjings Schema til
dansk Grammatik (3die Udg.). Riisens større t. Læseb. Hjortés t.
Gram. Vorrings Manuel de langue française. Sammes fr.
Gram. (5te Udg.). Mariboes Stories of Englands history.
Sammes engelske Formlære. Herslebs mindre Bibelhistorie. Val-
les Læsebog. Det Nye Testament. Rosfods Historiens vigtigste
Begivenheder (Udg. 1843). Munthes Geogr. ved Velschow
(9de Dplag). Et Atlas. Kroyers Naturhist.

2den Realclassse.

Holtés d. Læseb. Prof. (2den Udg.) Riisens større t. Læseb.
Hjortés t. Gram. Grønbergs Stiiløvelsesbog for Begyndere.

B. Bjerrings Samling af lette franske Læsestykker (med Overs.).
 Borrings fr. Gr. (5te Udg.) Lohmeyers engelske Læsestykker.
 Mariboës eng. Formlære. Werels Bibelhist. Balles Lærebog.
 Det Nye Testament. Allens mindre Danmarkshistorie. Rosfods
 Historiens vigtigste Begivenheder. Munthes Geogr. ved Wel-
 schow. Et Atlas. Orstedes Naturlære (1844). Svenningens
 Geometri.

Iste Realeclasse.

Holsts d. Læseb. Proj. (2den Udg.). Kriegks belehrende
 Darstellungen. Hjorts t. Gram. Grønbergs større Stiløvelse-
 bog. Mérimée mosaïque. Reichmanns fr. Gram. The vicar
 of Wakefield. Nouveaux dialogues Français - Anglais p. Ri-
 chard et Quélin. Mariboës eng. Formlære. Hersteds mindre
 Bibelhist. Balles Lærebog. Det Nye Testament. Allens min-
 dre Danmarkshistorie. Rosfods Historiens vigtigste Begivenhe-
 der. Munthes Geogr. ved Welschow. Et Atlas. Orstedes Na-
 turlære (1844). Svenningens Geometri. Bergs Arithmetik
 (sidste Udg.)

IV. studerende Classe.

Krosfings Schema til dansk Gram. (3die Udg.). Mad-
 vigs lat. Formlære (1844). Borgens lat. Læseb. Niises større
 t. Læseb. Hjorts t. Gram. Borrings Manuel. Sammes fr.
 Gram. (5te Udg.). Werels Bibelhistorie. Balles Lærebog.
 Det Nye Testament. Rosfods Historiens vigtigste Begivenheder
 (Udg. 1843). Munthes Geogr. ved Welschow (9de Dplag).
 Et Atlas.

III. studerende Classe B.

Madvigs lat. Gram. Borgens lat. Læseb. Niises større
 t. Læseb. Hjorts t. Gram. Grønbergs Stiløvelsebog for Be-

gyndere. B. Bjerrings Samling af lette franske Læsestykker (med Overf.). Borrings fr. Gram. (5te Udg.). Herslebs større Bibelhist. Valles Lærebog. Det Nye Testament. Kofods Historiens vigtigste Begivenheder (1843). Munthes Geogr. v. Velschow. Et Atlas.

III. studerende Classe A.

Madvig's lat. Gram. Cornelius Nepos. C. Bergs Schema til den græske Formlære. Sammes græske Læsebog. Niifes større t. Læsebog. Hjort's t. Gram. Gronbergs Stillovelsesbog for Begyndere. Borrings Læseb. for Mellemcladsferne (3die Udg.). Deichmanns fr. Gram. Herslebs større Bibelhist. Valles Lærebog. Luthers lille Katechismus. Det Nye Testament. Allens mindre Danmarkshistorie. Kofods Udtog (8de Udg.). Munthes Geogr. ved Velschow. Et Atlas. Svenningens Geometri.

II. studerende Classe B.

Madvig's lat. Gram. Ciceros Taler (Madvig's 2den Udg.). Cæsar om den galliske Krig. Langes gr. Gram. (3die Udg.). Bergs gr. Læsebog for 2det Aar. Klungs større t. Læsebog. Hjort's t. Gram. Ideler u. Nolte Handbuch d. fr. Sprache u. Litt. prof. Th. Deichmanns fr. Gram. Herslebs større Bibelhist. Det Nye Testament. Kofods Udtog. Munthes Geogr. v. Velschow. Et Atlas. Svenningens Geometri. Jürgensens Arithmetik (2den Udg.).

II. studerende Classe A.

Madvig's lat. Gram. Ciceros Taler (Madvig's Udg.). Livius 2den Pentade. Ovids Metamorph. (Stereotypudg.). Bøjsens rom. Antiq. (2den Udg.). Langes gr. Gram. (3die Udg.). Bergs Exempelsaml. til gr. Syntax. Xenophons Anabasis. Ge-

nefs (Rauchs Udgave). Whittes hebr. Sproglære. Sammes Analyse til Genesis. Kungs større t. Læsebog. Hjorts t. Gram. Ideler u. Nolte Handb. d. fr. Sprache und Litt. prof. Th. Deichmanns fr. Gram. Herølebs større Bibelb. Det Nye Testament. Allens mindre Danmarkshistorie. Kosods Udtog. Munches Geogr. v. Belschow. Et Atlas. Svenningens Geometri. Jürgensens Arithmetik (2den Udg.).

I. studerende Klasse.

Madvigs lat. Gram. Ciceros Cato major et Lælius (Madvigs Udg.). Horats. Virgils Æneide. Tacitus Agricola. Livius 2den Pentade. Bojesens rom. Antiqu. Langes gr. Gram. (3die Udg.). Homers Iliade. Herodots 9de Bog. Genesis. Whittes hebraiske Sproglære. Sammes Analyse til Genesis. Hjorts t. Læseb. 2det Bind. Sammes t. Gram. Hermann u. Büchner Handb. d. fr. Spr. prof. Th. Deichmanns fr. Gram. Herølebs større Bibelhist. Det Nye Testament paa Græsk og Dansk. Allens mindre Danmarkshist. Kosods Udtog. Munches Geogr. ved Belschow. Et Atlas. Svenningens Geometri. Jürgensens Arithmetik (2den Udg.).

Schema over Hovedexamins skriftlige Deel.

Iste studerende Klasse.

- Mandagen 8 Juli, 7—10 Latinſt Stil.
 3½—6 Latinſt Dverſættelſe.
 6—8 Geometri.
- Tirsdagen 9 Juli, 7½—10½ Religionsafhandling.
 3½—6 Franſt Stil.
 6—8 Arithmetik.
- Onsdagen 10 Juli, 7½—10½ Hiſtorisk Afhandling.
 3½—6 Lybſt Stil.

2den studerende Klasse A.

- Mandagen 8 Juli, 7½—10½ Danſt Stil.
 3½—6 Franſt Stil.
 6—8 Arithmetik.
- Tirsdagen 9 Juli, 7—10 Latinſt Stil.
 3½—6 Lybſt Stil.
 6—8 Geometri.
- Onsdagen 10 Juli, 7—10 Latinſt Dverſættelſe.
 6—8 Græſt Stil.

2den studerende Klasse B.

- Mandagen 8 Juli, 7—10 Mathematik.
 3½—6 Græſt Stil.
- Tirsdagen 9 Juli, 7½—10½ Danſt Stil.
 3½—6 Lybſt Stil.
- Onsdagen 10 Juli, 7—10 Latinſt Stil.
 3½—6 Latinſt Dverſættelſe.

3die studerende Klasse A.

Mandagen	8 Juli,	11—2 Latinſt Oversættelſe.
Tirsdagen	9 Juli,	11—2 Latinſt Stil.
Onsdagen	10 Juli,	11—2 Danſt Stil.
		6—8 Græſt Stil.

3die studerende Klasse B.

Mandagen	8 Juli,	11—2 Danſt Stil.
Tirsdagen	9 Juli,	11—2 Latinſt Oversættelſe.
Onsdagen	10 Juli,	11—2 Latinſt Stil.

4de studerende Klasse A.

Mandagen	8 Juli,	9—11 Prøveſkrivning.
		11—1 Danſt Stil.
Onsdagen	10 Juli,	11—2 Latinſt Stil.

4de studerende Klasse B.

Mandagen	8 Juli,	9—11 Prøveſkrivning.
Tirsdagen	9 Juli,	11—2 Latinſt Stil.
Onsdagen	10 Juli,	11—1 Danſt Stil.

1ſte Realclasse.

Mandagen	8 Juli,	7½—10½ Danſt Stil.
		4—6 Tegning.
		6—8 Regning.
Tirsdagen	9 Juli,	7—10 Franſt Stil.
		4—6 Skrivning.
		6—8 Mathematif.
Onsdagen	10 Juli,	7—10 Engeliſt Stil.
		3½—6 Lybſt Stil.

2den Realclasse.

Mandagen	8 Juli,	7—10 Fransk Stiil. 4—6 Tegning.
Tirsdagen	9 Juli,	7½—10½ Danst Stiil. 4—6 Skrivning.
Onsdagen	10 Juli,	7—10 Tydst Stiil. 3½—6 Engelsk Stiil.

3die Realclasse.

Mandagen	8 Juli,	11—1 Tydst Stiil. 4—6 Tegning.
Tirsdagen	9 Juli,	11—1 Danst Stiil. 1—2 Tydst Dictat.
Onsdagen	10 Juli,	8—10 Skrivning.

4de Realclasse A og B.

Onsdagen	10 Juli,	8½—10½ Tydst Stiil. 10½—12 Orthographi. 12—2 Skrivning.
----------	----------	---

5te Realclasse A.

Onsdagen	10 Juli,	10—12 Skrivning. 12—2 Orthographi.
----------	----------	---------------------------------------

5te Realclasse B.

Onsdagen	10 Juli,	8—10 Orthographi. 10—12 Skrivning.
----------	----------	---------------------------------------

Schema over Hovedexamens mundtlige Deel.

(3 Parenthes er tilføjet det Læseværelse, hvor Examen afholdes; 4 RA er i nederste Etage til venstre, III B i nederste Etage til højre, de øvrige paa anden Sal.)

Dansk.

Mandagen 15 Juli	4—6 5RB	(III B.)
	6—8 4RB	(III A.)
Tirsdagen 16 Juli	8—9½ 2 R	(III B.)
	4—6 IV st. A.	(II B.)
Onsdagen 17 Juli	12—2 5 RA	(4 RA.)
	4—6 Forb.	(IV st. A.)
	6—8 IV st. B.	(4 RA.)
	6—8 4RA	(III A.)
Torsdagen 18 Juli	8—9¾ 3 R	(III B.)
	8—10½ III B	(4 RA.)

Latin.

Tirsdagen 16 Juli	9—12 III A	(I.)
	4—5½ I	(IV st. A.)
	4—6 IV st. B	(4 RA.)
Onsdagen 17 Juli	(8—11 II B	(II B.)
	11—1½ IV st. A	(II B.)
	11—2 II A	(IV st. A.)
Torsdagen 18 Juli	4—6½ III B	(4 RA.)

Græsk.

Mandagen 15 Juli	8—10½ II B	(II B.)
Tirsdagen 16 Juli	12—2½ III A	(I.)
	5½—7 I	(IV st. A.)
Torsdagen 18 Juli	11—1½ II A	(IV st. A.)

Hebraisk.

Mandagen 15 Juli	9½—11 I	(IV st. A.)
Onsdagen 17 Juli	4—6 II A	(I.)

Tybstf.

Mandagen 15 Juli	$9\frac{3}{4}$ — $11\frac{1}{2}$ 5 RA	(4 RA.)
	$11\frac{1}{2}$ —2 III B	(4 RA.)
	4—6 4 RB	(III A.)
	6—8 IV st. A	(II B.)
Tirsdbagen 16 Juli	$10\frac{1}{2}$ —12 1 R	(II B.)
	11—1 2 R	(III B.)
	6—8 III R	(III B.)
Onsdagen 17 Juli	8— $9\frac{1}{2}$ I	(IV st. A.)
	11— $1\frac{1}{2}$ II B	(I.)
	4—6 4 RA	(III A.)
Torsdbagen 18 Juli	$9\frac{3}{4}$ — $11\frac{1}{2}$ 5 RB	(I.)
	$11\frac{1}{2}$ —2 III A	(III A.)
	4—6 II A	(IV st. A.)
	$6\frac{1}{2}$ — $8\frac{1}{4}$ IV st. B	(4 RA.)

Stranstf.

Mandagen 15 Juli	$10\frac{1}{2}$ —1 II B	(II B.)
	4—6 IV st. A.	(II B.)
Tirsdbagen 16 Juli	8— $9\frac{1}{4}$ 1 R	(II B.)
	$9\frac{1}{2}$ —11 2 R	(III B.)
	$11\frac{1}{2}$ —2 III A	(III A.)
Onsdagen 17 Juli	$9\frac{1}{2}$ —11 I	(IV st. A.)
	11— $12\frac{3}{4}$ 3 R	(III B.)
	4—6 IV st. B	(4 RA.)
Torsdbagen 18 Juli	8— $9\frac{3}{4}$ 4 RB	(III A.)
	$10\frac{1}{2}$ —1 III B	(4 RA.)
	4—6 4 RA	(III A.)
	6—8 II A	(IV st. A.)

Engelstf.

Tirsdbagen 16 Juli	$9\frac{1}{4}$ — $10\frac{1}{2}$ 1 R	(II B.)
Onsdagen 17 Juli	$12\frac{3}{4}$ — $2\frac{1}{2}$ 3 R	(III B.)
	5— $6\frac{1}{2}$ 2 R	(III B.)

Religion og Bibelhistorie.

Mandagen 15 Juli	8—9½ I (IV st. A.)
	8—9¾ 5 R A B. (4 R A.)
	6—8 5 R B B. (III B.)
Tirsdagen 16 Juli	9—11½ III A (III A.)
	11½—2 III B (IV R A.)
	4—6 4 R B (III A.)
	6—8½ II B (I.)
	6—8 IV st. B (4 R A.)
	6—8 4 R A (III A.)
Onsdagen 17 Juli	9½—11 2 R (III B.)
	6—8 II A (IV st. A.)
Torsdagen 18 Juli	8—9½ I B. (IV st. A.)
	10½—12 1 R (II B.)
	4—5¾ 3 R (III B.)
	6—8 IV st. A (II B.)

Historie.

Mandagen 15 Juli	9—11½ III A (III A.)
	9¾—11½ 3 R (III B.)
	11½—2 III B (I.)
	5—6¾ IV st. B (4 R A.)
Tirsdagen 16 Juli	10—12 II A (IV st. A.)
	12—1¼ I R (II B.)
	6—8½ II B (II B.)
Onsdagen 17 Juli	6½—8 2 R (III B.)
Torsdagen 18 Juli	9½—11 I (IV st. A.)
	4—6 IV st. A (II B.)

Geographi.

Mandagen 15 Juli	8—9¾ 3 R. (III B.)
	11½—2 III A (III A.)
	6¾—7½ IV st. B (4 R A.)

Tirsdagen 16 Juli	8—10 II A	(IV st. A.)
	9 $\frac{3}{4}$ —11 $\frac{1}{2}$ 5 R A	(4 R A.)
	1 $\frac{1}{4}$ —2 $\frac{1}{2}$ 1 R	(II B.)
	7—8 $\frac{1}{2}$ I	(IV st A.)
Onsdagen 17 Juli	8—9 $\frac{1}{2}$ 2 R	(III. B.)
	9 $\frac{1}{2}$ —12 III B	(4 R A.)
Torsdagen 18 Juli	8—10 $\frac{1}{2}$ II B	(II B.)
	9 $\frac{3}{4}$ —11 $\frac{1}{2}$ 4 R A	(III A.)
	11 $\frac{1}{2}$ —1 $\frac{1}{4}$ 5 R B	(I.)
	12—2 IV st. A	(II B.)
	4—6 4 R B	(I.)

Naturhistorie.

Tirsdagen 16 Juli	8—9 $\frac{3}{4}$ 5 R A	(4 R A.)
Onsdagen 17 Juli	8—9 $\frac{3}{4}$ 4 R A	(III A.)
	9 $\frac{3}{4}$ —11 $\frac{1}{2}$ 4 R B	(III A.)
Torsdagen 18 Juli	8—9 $\frac{3}{4}$ 5 R B	(I.)
	9 $\frac{3}{4}$ —11 $\frac{1}{2}$ 3 R	(III B.)

Naturlære.

Mandagen 15 Juli	11 $\frac{1}{2}$ —1 $\frac{1}{4}$ 2 R	(III B.)
Onsdagen 17 Juli	7 $\frac{1}{2}$ —8 $\frac{1}{2}$ 1 R	(II B.)

Geometri.

Mandagen 15 Juli	12 $\frac{1}{2}$ —2 I	(IV st. A.)
	1—2 $\frac{1}{2}$ 2 R	(III B.)
	6—8 II A	(IV st. A.)
Onsdagen 17 Juli	8—10 $\frac{1}{2}$ II B	(I.)
	11 $\frac{1}{2}$ —2 III A	(III A.)
	6—7 $\frac{1}{4}$ 1 R	(II B.)

Arithmetik.

Mandagen 15 Juli	8—10 $\frac{1}{2}$ II B	(I.)
	11—12 $\frac{1}{2}$ I	(IV st. A.)

Firsdagen	16 Juli	12—2	II A	(IV st. A.)
Onsdagen	17 Juli	8—9½	III B	(4 R A.)
		11½—2	III A	(III A.)
		4—5	2 R	(III B.)
		5—6	1 R	(II B.)

Regning.

Mandagen	15 Juli	8—9	4 R A	(III A.)
		1—2	1 R	(II B.)
		4—5	IV st. B	(4 R A.)
		4—6	Forb.	(IV st. A.)
Firsdagen	16 Juli	8—9	4 R B	(III A.)
		1—2	2 R	(III B.)
		4—5	5 R B	(III B.)
		5—6	3 R	(III B.)
Onsdagen	17 Juli	1½—2½	IV st. A	(II B.)
Torsdagen	18 Juli	1—2	5 R A	(4 R A.)

Classernes Examinationstid er altsaa denne :

1. Mandag 8—2. Tirsdag 4—8½. Onsdag 8—11.
Torsdag 8—11.
- II A. Mandag 6—8. Tirsdag 8—2. Onsdag 11—2
og 4—8. Torsdag 11—1½ og 4—8.
- II B. Mandag 8—1. Tirsdag 6—8½. Onsdag 8—
1½. Torsdag 8—10½.
- III A. Mandag 9—2. Tirsdag 9—2½. Onsdag 11½—
2. Torsdag 11½—2.
- III B. Mandag 11½—2. Tirsdag 11½—2. Onsdag
8—12. Torsdag 8—1 og 4—6½.
- IV st. A. Mandag 4—8. Tirsdag 4—6. Onsdag 11—2½.
Torsdag 12—2 og 4—8.
- IV st. B. Mandag 4—8½. Tirsdag 4—8. Onsdag 4—8.
Torsdag 6½—8½.

- 1 R. Mandag 1—2. Tirsdag 8—2½. Onsdag 5—8½.
Torsdag 10½—12.
- 2 R. Mandag 11½—2½. Tirsdag 8—2. Onsdag 8—
11 og 4—8.
- 3 R. Mandag 8—11½. Tirsdag 5—8. Onsdag 11—
2½. Torsdag 8—11½ og 4—5¾.
- 4 RA Mandag 8—9. Tirsdag 6—8. Onsdag 8—9¾
og 4—8. Torsdag 9¾—11½ og 4—6.
- 4 RB. Mandag 4—8. Tirsdag 8—9 og 4—6. Onsdag
9¾—11½. Torsdag 8—9¾ og 4—6.
- 5 RA. Mandag 8—11½. Tirsdag 8—11½. Onsdag
12—2. Torsdag 1—2.
- 5 RB. Mandag 4—8. Tirsdag 4—5. Torsdag 8—1½.
Fors. Mandag 4—6. Onsdag 4—6.

Skoleunderviisningen ophører for 1ste studerende Klasse
Lørdag Middag den 29de Juni, for 2den studerende Klasse
A Fredag Middag den 5te Juli, og for de øvrige studerende
Klasser samt for 1ste, 2den og 3die Realklasse Lørdag Mid-
dag den 6te Juli, — for 4de Realklasse A og B, 5te Real-
klasse A og B Lørdag Middag den 9de Juli, — for Forbe-
redelsesklassen Fredag Middag den 12te Juli.

Listen over Udsaldet af Examen vil fra 1ste August være
ophængt paa Skolen; hvilke Bøger der næste Aar bruges i
hver Klasse, kan sees af dette Skrift S. 34—37.

Fredagen den 12te Juli Kl. 10 og Fredagen den 19de
Juli Kl. 10 prøves de til Optagelse i Skolen bestemte Disciple.

Fredagen den 9de August Kl. 8 begynder Underviisningen
i det nye Skoleaar.

Til at overvære Examen indbydes Enhver,
der har Interesse for Skolen.